

Społeczeństwo obywatelskie i III sektor

Prezentacja powstała w ramach realizacji projektu pn. „MOWIS – Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych w Krakowie” PL 0280, dofinansowanego przez Norwegię ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Spis zawartości

- I. Krótka historia pojęcia „społeczeństwo obywatelskie”
- II. Kapitał społeczny i zaufanie społeczne
- III. Społeczeństwo obywatelskie i partycypacja społeczna
- IV. Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych
- V. Jaki jest stan społeczeństwa obywatelskiego w Polsce?
- VI. Opcja 1 % dla organizacji pożytku publicznego

Krótką historia pojęcia „społeczeństwo obywatelskie”

- Pojęcie społeczeństwa obywatelskiego ma korzenie europejskie i powstało na gruncie klasycznej filozofii społecznej. Odnajdujemy je w koncepcjach stoików, w koncepcji republiki **Cycerona** jako *societas civilis*, u **Arystotelesa** w koncepcji człowieka jako zwierzęcia politycznego, czyli *zoon politikon* oraz w myśli chrześcijańskiej św. **Tomasza z Akwinu** i sformułowanej przez niego idei obywatelskiego nieposłuszeństwa. Do rozwoju idei obywatelskości przyczyniła się w dużej mierze praktyka ustrojowa miast włoskich późnego średniowiecza i wczesnego renesansu m.in.: Wenecji, Bolonii, Sieny, Florencji i Padwy. Podstawowe zasady, na których organizowano społeczeństwo to: równość obywateli, częste i bezpłatne pełnienie funkcji publicznych, partycypacja obywateli w podejmowanych przez władzę decyzjach oraz udział w tworzeniu prawa.

Krótką historia pojęcia „społeczeństwo obywatelskie”

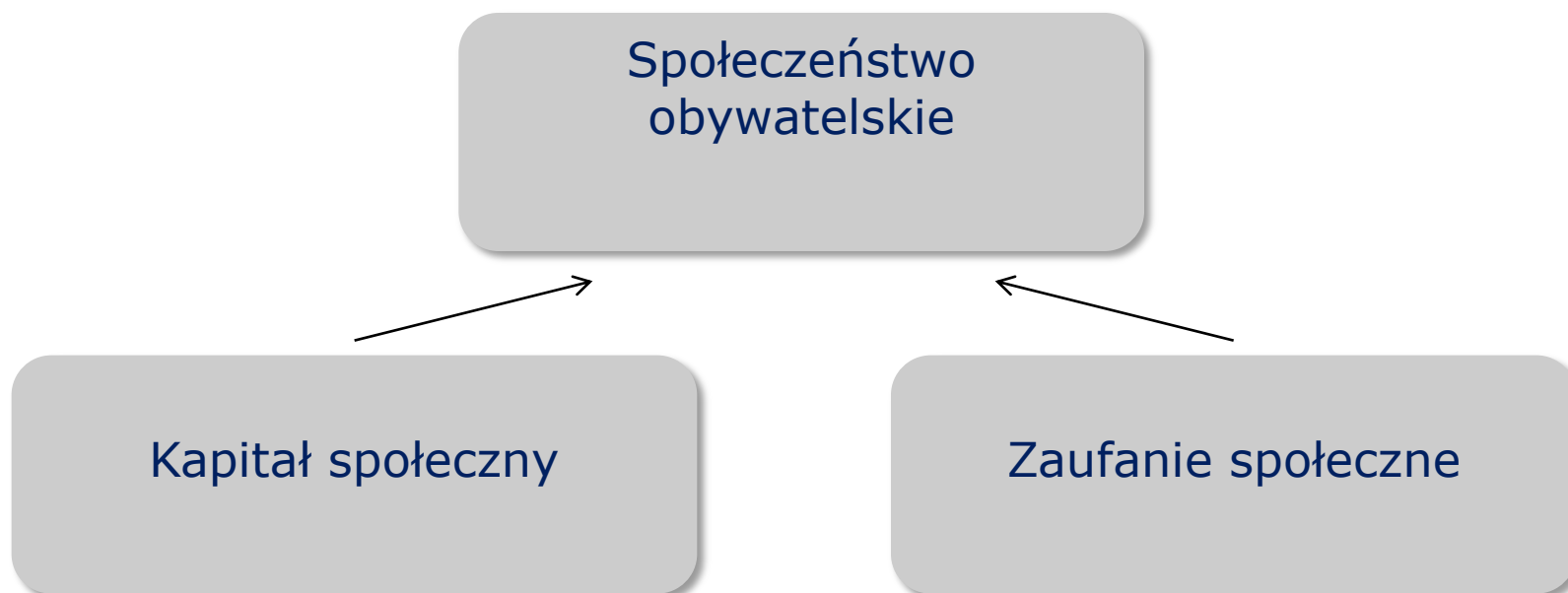
- Nowoczesna koncepcja społeczeństwa obywatelskiego narodziła się w czasach oświecenia na bazie prawa natury, koncepcji obywatelstwa oraz przeciwstawienia państwa – społeczeństwu. Społeczeństwo obywatelskie było rozumiane przede wszystkim jako społeczeństwo polityczne, którego członkami są obywatele republiki wyposażeni w niezbywalne i naturalne prawa polityczne oraz społeczeństwo samodzielnych i autonomicznych podmiotów gospodujących, wyposażonych w prawa i wolności gospodarcze. W efekcie, cechą społeczeństwa obywatelskiego stała się tolerancja rozumiana jako poszanowanie przeciwników (zwłaszcza w debacie publicznej) i tolerowanie odmiennych poglądów.

Krótką historia pojęcia „społeczeństwo obywatelskie”

- Według **Alexisa de Tocqueville’a** (XIX wiek) społeczna samoorganizacja, lokalne inicjatywy, lokalna prasa stanowią czynnik chroniący społeczeństwo, w tym przede wszystkim wolności i prawa do spontanicznego rozwoju, przed wszechwładzą biurokracji. Istotny wpływ na idee społeczeństwa obywatelskiego mieli również: **John Locke, Adam Smith, Jean-Jacques Rousseau, Georg Wilhelm Friedrich Hegel.**
- **Współcześnie**, społeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo charakteryzujące się aktywnością obywateli i zdolnością do samoorganizacji oraz określania i osiągania wyznaczonych celów bez impulsu ze strony władzy państwowej. Społeczeństwo obywatelskie potrafi działać niezależnie od instytucji państwowych; to społeczeństwo, w którym działalność niezależnych od państwa różnego typu instytucji, organizacji, związków i stowarzyszeń jest podstawą samodzielnego rozwoju obywateli oraz stanowi wyraz ich osobistej aktywności.

Kapitał społeczny i zaufanie społeczne

Obecnie, kluczowe dla zdefiniowania społeczeństwa obywatelskiego jest pojęcie **kapitału społecznego i zaufania społecznego**.

Co to jest kapitał społeczny?

Jest wiele **konceptji kapitału społecznego**, według których kapitał społeczny to:

- zbiór zasobów, związanych z posiadaniem przez jednostkę określonych sieci relacji z innymi, opartych na wzajemnych długotrwałych kontaktach i zależnościach czy też przynależności do tej samej grupy
- zasób, który wzmacnia efektywność działań jednostek lub grup – jest to wykształcenie, umiejętności, wiedza, a także innowacyjność, elastyczność, twórcze myślenie
- własność zbiorowości lokalnych, dużych grup społecznych, regionów, całych społeczeństw; odnosi się do zaufania, norm i powiązań zwiększających sprawność społeczeństwa, ułatwiając skoordynowanie działań.

Innymi słowy, kapitał społeczny to więzi zaufania, lojalności i solidarności, znajdujące wyraz w samoorganizowaniu się i samorządności, głównie w ramach dobrowolnych stowarzyszeń.

Koncepcje kapitału społecznego

Koncepcja Jamesa Colemanana

Coleman definiuje kapitał społeczny przez jego funkcję ułatwiająca działanie w społeczeństwie. Tak jak inne formy kapitału – kapitał społeczny jest **produktywny**, czyli umożliwia realizację celów, których osiągnięcie byłoby niemożliwe w sytuacji jego braku. Dzięki zaufaniu, wytworzonemu przez wzajemne relacje i więzi, kapitał społeczny obniża koszty transakcji i ułatwia wykonywanie zadań.

Jak jest generowany kapitał społeczny? Głównie poprzez **mechanizm oczekiwania** - ludzie oczekują wzajemności w relacjach, odwdzięczają się i oczekują odwdzięczenia. Kapitał społeczny jest wzmacniany dzięki **wiarygodności struktur** społecznych (np. instytucji, urzędów, sądów) oraz mechanizmy **kontroli** i egzekwowania norm postępowania w danej grupie.

Coleman uważa, że kapitał społeczny jest dobrem publicznym. W odróżnieniu od kapitału prywatnego lub finansowego korzystają z niego wszyscy należący do danej grupy oraz ci, którzy korzystają z rozwiązań wypracowanych dzięki potencjałowi kapitału społecznego.

Koncepcje kapitału społecznego

Rozwój społeczny i zaufanie społeczne

Wielu badaczy społecznych zwraca uwagę na korelację pomiędzy poziomem zaufania społecznego w danym państwie a poziomem rozwoju gospodarczego – ***im wyższy poziom zaufania społecznego, tym wyższy poziom rozwoju gospodarczego.***

Robert Putnam:

Kapitał społeczny wspólnot obywatelskich, charakteryzujący się wysokim poziomem wzajemnego zaufania, normami zaangażowania na rzecz dobra publicznego i gęstą siecią stowarzyszeń publicznych, sprzyja wzrostowi gospodarczemu.

Francis Fukuyama:

Decydujące znaczenie kultury, rodziny i zaufania społecznego dla rozwoju ekonomicznego współczesnych państw oraz zapewnienia dobrobytu obywatelom, np. Japonia i Niemcy – dwa społeczeństwa o wysokim poziomie zaufania, silnie rozwinięte poczucie solidarności społecznej, dyscyplina, organizacja.

Zaufanie społeczne

Koncepcja zaufania społecznego jest współcześnie często wiązana z procesem kreowania społeczeństwa obywatelskiego. Zaufanie społeczne ma bowiem istotne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania instytucji demokratycznych.

Zaufanie ma być jedną z najważniejszych form kapitału społecznego.

Zaufanie społeczne pomaga w stworzeniu wspólnoty, której członkowie znają swoich sąsiadów, uczestniczą w działaniach stowarzyszeń, przestrzegają i oczekują od innych przestrzegania określonych norm.

Zaufanie to mechanizm oparty na założeniu, że innych członków danej społeczności cechuje uczciwe i kooperatywne zachowanie oparte na wspólnie wyznawanych normach i wartościach, a przecież warunkiem wykorzystania szans rozwoju gospodarczego jest zdolność organizowania się w grupy.

Zaufanie a nieufność w społeczeństwie

Zaufanie i nieufność to sposoby radzenia sobie z przyszłością; to *zakłady* na temat przyszłych, niepewnych działań innych ludzi.

Ryzyko podjęcia działań opartych na zaufaniu rośnie w miarę jak nasi potencjalni partnerzy stają się coraz bardziej liczni, zróżnicowani; kiedy nasze środowisko społeczne rozszerza się, komplikuje, w mniejszym stopniu podlega naszej kontroli. Musimy nieustannie czynić zakłady, stawiać na takie lub inne działania partnerów, udzielać lub odmawiać im zaufania stosując różne kryteria:

efektywnościowe	oczekujemy prawidłowych, regularnych, racjonalnych, przewidywalnych i skalkulowanych działań partnerów oraz kompetencji, sprawności, skuteczności, wydajności
aksjologiczne	dotyczy właściwości działań; oczekujemy: odpowiedzialności, sprawiedliwości, działania fair, pryncypialnego, prawdomównego
opiekuńcze	oczekiwanie bezinteresownego dbania o nasze sprawy, szlachetności, pomocności, wręcz altruizmu

Jakie jest znaczenie zaufania lub nieufności dla funkcjonowania społeczeństwa?

Nasze działanie jest oparte na ugruntowanym bądź nieugruntowanym zaufaniu albo na ugruntowanej bądź nieugruntowanej nieufności wyrażanej w stosunku do innych osób. Poniższa tabela przedstawia konsekwencje podjęcia różnych działań.

	ugruntowanie	brak ugruntowania
zaufanie	Rozsądnie jest ufać wiarygodnym. Jeśli komuś ufam, moje działania wobec niego są bardziej otwarte, innowacyjne, spontaniczne, nie patrzę nieustannie partnerowi na ręce. „Zewnętrzne koszty” interakcji zostają bardzo zredukowane. Np. znany polityk może przeprowadzić niepopularne reformy.	Tracimy, gdy obdarzymy oszusta niezasłużonym kredytem zaufania.

miejski ośrodek
wspierania
inicjatyw
społecznych
w Krakowie

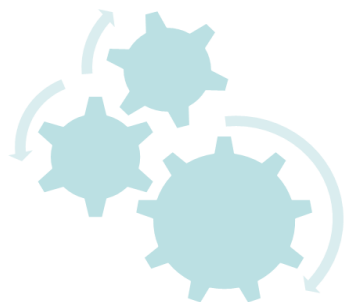
norway
grants

Jakie jest znaczenie zaufania lub nieufności dla funkcjonowania społeczeństwa?

	ugruntowanie	brak ugruntowania
nieufność	Ugruntowana nieufność wobec niewiarygodnych partnerów może spełniać pozytywne funkcje – zabezpiecza przed zagrożeniem, szkodami. Zwiększone „koszty zewnętrzne” transakcji są w tym przypadku warte poniesienia.	Odmawiając zaufania tym, którzy na zaufanie zasługują, przynosimy szkody i sobie i im. Nieracjonalne powody paraliżują nasze działania, prowadzą do izolacji, eliminują korzyści finansowe. !Kumulacja podobnych przypadków może prowadzić do rozbicia więzi społecznych. Nieuzasadniona nieufność jest dysfunkcyjna dla całego społeczeństwa.

Korzyści z zaufania

- Zaufanie jest podstawą współdziałania i spoiwem społeczeństwa obywatelskiego.
- Pozwala ludziom rozwiązywać problemy i osiągać społeczne cele szybciej i przy znacznie mniejszym nakładzie sił i środków.
- Jest potrzebne zarówno w sferze działań lokalnej społeczności jak i przy zawieraniu transakcji finansowych.
- Zaufanie wzmacnia współpracę, a ta z kolei zwiększa poziom zaufania.
- W przeciwieństwie do zasobów finansowych, zaufanie to „zasób moralny”, którego ilość wzrasta, im bardziej się z niego korzysta, a który nieużywany zanika.
- Zaufanie pozwala zredukować niepewność i założyć, że inni będą postępować korzystnie dla nas lub przynajmniej neutralnie. Możemy wtedy działać spokojniej, optymistycznej.
- Klimat zaufania prowadzi do innowacyjnych, spontanicznych działań, podnosi poziom mobilizacji, wzmacnia więzi społeczne, prowadzi do scalenia wspólnot i w ten sposób rozwija potencjał społeczeństwa.

Jak można kształtować kulturę zaufania, jak eliminować syndrom nieufności?

Kultura zaufania ma tym większe szanse, im społeczeństwo staje się zasobniejsze, a ludzie uczciwsi – ale to prawie utopijny ideał, zatem

pozostaje kształtowanie teraźniejszości poprzez:

- I. określenie kierunku działań praktycznych** i kształtowanie postaw prospołecznych i aktywistycznych, budzenie zaangażowania społecznego w akcje na rzecz dobra publicznego, zorientowanie działań ku przyszłości
- II. określenie głównego przedmiotu oddziaływań**, czyli analiza funkcjonowania społeczeństwa w teraźniejszości poprzez porządkowanie istniejącego prawa, odsłanianie tajników organizacji społecznej i mechanizmów funkcjonowania gospodarki, polityki, wytwarzanie poczucia stabilności i ciągłości przedsięwzięć politycznych np. poprzez projekty społeczne
- III. określenie pośredniego przedmiotu oddziaływań** czyli dążenie do podniesienia zasobów kapitałowych obywateli, ich edukacji, dochodów, więzi wspólnotowych, stanu zdrowia.

Każda organizacja i instytucja podejmująca takie działania przyczynia się do wzmocnienia zaufania społecznego.

Społeczeństwo obywatelskie i partycypacja społeczna

W społeczeństwie obywatelskim jednostki są autonomiczne i posiadają świadomość potrzeb wspólnoty oraz dążą do ich zaspokajania poprzez:

- zainteresowanie sprawami społeczeństwa
- poczucie odpowiedzialności za jego dobro
- określanie i osiąganie wyznaczonych celów bez impulsu ze strony władzy państwowej
- aktywność i zdolność do samoorganizacji

Aktywność obywateli stanowi warunek podstawowy **partycypacji społecznej**, rozumianej jako udział ludności w podejmowaniu decyzji politycznych i ekonomicznych, współpraca między instytucjami a społeczeństwem na rzecz tworzenia inicjatyw odpowiadającym potrzebom różnych grup społecznych.

Partycypacja społeczna to warunek demokracji przedstawicielskiej opartej na dialogu społecznym, której celem jest pobudzenie aktywności obywateli oraz włączenie ich w życie publiczne.

Partycypacja społeczna

udział obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami

Aktywność obywatelska – partycypacja społeczna – wyrażać się może w różnych formach wpływania na władzę publiczną:

Informowanie o problemach i sprawach koniecznych do rozwiązania lub rozważenia, kształtowanie rejestru spraw ważnych.

Konsultowanie rozwiązań zaproponowanych przez władze albo mieszkańców.

Doradzanie, proces podczas którego mieszkańcy występują w roli lokalnych ekspertów, osób najlepiej poinformowanych w kwestii poruszanych zagadnień.

Współuczestnictwo w politycznym procesie uzgadniania priorytetów, wizji rozwojowych, sposobów rozwiązywania.

Współdecydowanie – dzielenie się z władzami lokalnymi odpowiedzialnością za podejmowanie decyzji, bezpośrednie decydowanie i najwyższy szczebel uczestnictwa z punktu widzenia demokracji lokalnej (np. lokalne referendum).

Trzy sektory

Oprócz kapitału społecznego i zaufania społecznego, istotną płaszczyzną funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego jest prawo. Prawo stanowi zarazem warunek działania tego społeczeństwa. W kontekście aktywizacji społeczeństwa w jego funkcjonowaniu w tzw. trzecim sektorze przykładem jest *Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 23 kwietnia 2003 r.* Prawo stanowi ramy funkcjonowania trzech sektorów, na które dzielimy aktywność społeczno-gospodarczą współczesnych społeczeństw:

- ❑ I sektor państwowy, czyli administracja publiczna, władza publiczna, samorząd terytorialny
- ❑ II sektor rynkowy, czyli biznes nastawiony na osiągnięcie zysków, przedsiębiorcy
- ❑ III sektor non-profit, czyli organizacje pozarządowe działające społecznie i nie dla zysku (ang. *not-for-profit, non-governmental organization* NGO) na zasadach dobrowolności i spontaniczności, działalność organizacji pozarządowych jest ściśle związana z ideą budowania społeczeństwa obywatelskiego

Rola organizacji pozarządowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego

- Istotny wpływ na działania demokracji przedstawicielskiej i dialogu społecznego mają organizacje pozarządowe (III sektor), które wyrażają interes poszczególnych grup społecznych, znają ich potrzeby i realizują cele społeczne będąc niezależnymi od władzy publicznej.
- Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 24 kwietnia 2003 r. organizacjami pozarządowymi są osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej, utworzone na podstawie przepisów ustaw, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych i niedziałające dla osiągnięcia zysku, w tym fundacje i stowarzyszenia.

Rola organizacji pozarządowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego

Szeroka definicja trzeciego sektora obejmuje m.in.:

- fundacje
- stowarzyszenia i ich związki
- organizacje społeczne działające na mocy odrębnych przepisów
- związki zawodowe
- związki pracodawców
- organizacje samorządów zawodowych
- kółka rolnicze i koła gospodyń wiejskich
- partie polityczne
- organizacje kościelne: instytucje społeczne kościołów i związków wyznaniowych, prowadzące działalność świecką, instytucje społeczne kościołów

Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych

Podstawowe fakty o organizacjach pozarządowych pochodzą z *Raportu z badania 2008* realizowanego na zlecenie Stowarzyszenia Klon/Jawor.

LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH:

1 września 2009 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było:

- 64,5 tys. stowarzyszeń
- 10,1 tys. fundacji

Funkcjonuje co najmniej kilka definicji organizacji pozarządowych (i trzeciego sektora). Od tego, którą się przyjmie zależy, jaka będzie ich liczba. Jeśli wziąć pod uwagę najczęściej w Polsce stosowane ujęcia trzeciego sektora, to – zgodnie z danymi z rejestru REGON na drugą połowę 2009 roku – jego liczebność waha się od ok. 75 do 130 tysięcy zarejestrowanych podmiotów.

Porównując dane z 2007 roku i lat wcześniejszych, można stwierdzić, że **liczba nowopowstałych organizacji maleje.**

Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych

GDZIE JEST NAJWIĘCEJ, A GDZIE NAJMNIEJ ORGANIZACJI?

Województwa, w których liczba zarejestrowanych organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest największa to: mazowieckie (22 organizacje na 10 tys. mieszkańców), pomorskie (20), warmińsko-mazurskie (19), lubuskie (19), dolnośląskie (19), zachodnio-pomorskie (18), małopolskie (18), wielkopolskie (17); najmniej zarejestrowanych organizacji jest w województwie świętokrzyskim (13), śląskim (14), opolskim (14), lubelskim (15), łódzkim (15), kujawsko-pomorskim (15), podlaskim (16) i podkarpackim (16).

- ❑ 1 na 4 organizacje twierdzi, że prowadzi działania na terenie najbliższego sąsiedztwa.
- ❑ Połowa organizacji deklaruje, że zasięg jej działań odpowiada obszarowi gminy/powiatu.
- ❑ Zasięg ogólnokrajowy deklaruje co trzecia organizacja. Tyle samo mówi o zasięgu na obszarze województwa, regionu.

Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych

ROZMIESZCZENIE ORGANIZACJI

Organizacje rozmieszczone są na terenie Polski nierównomiernie. Na podstawie danych REGON można stwierdzić, że **na obszarach wiejskich** zlokalizowanych jest **blisko 19%** wszystkich zarejestrowanych w Polsce organizacji pozarządowych (11 170), podczas gdy 69% ma siedzibę w miastach bądź miasteczkach.

CZYM ZAJMUJĄ SIĘ ORGANIZACJE?

Najwięcej jest w Polsce organizacji pozarządowych działających w obszarze **„sportu, turystyki, rekreacji i hobby”** (38,3% organizacji wskazuje ten obszar jako najważniejsze pole swoich działań). Inne obszary wskazywane najczęściej przez organizacje jako ich główne pola działań to: „kultura i sztuka” (12,7% organizacji), „edukacja i wychowanie” (12,8%) oraz „usługi socjalne i pomoc społeczna” (11,2%) i „ochrona zdrowia” (7,7%).

Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych

JAKA CZĘŚĆ ORGANIZACJI ZATRUDNIA PŁATNYCH PRACOWNIKÓW?

- W 2008 roku 29% organizacji zadeklarowało, że w ostatnim roku zatrudniało (niezależnie od formy zatrudnienia) płatny personel. Dodatkowo 14% organizacji korzystało z płatnej pracy na zasadzie jednorazowych umów cywilno-prawnych.
- W 2008 roku płatną pracę na rzecz sektora (niezależnie od formy zatrudnienia) wykonywało ok. 142 tys. osób, pracujących w sumie na ok. 72 tys. pełnych etatów, co stanowi 0,7% zatrudnienia w gospodarce narodowej poza rolnictwem.

ILU CZŁONKÓW ZRZESZA PRZECIĘTNA ORGANIZACJA?

Przeciętne stowarzyszenie zrzesza kilkadziesiąt osób – z danych wynika, że połowa organizacji ma nie więcej niż **40 członków**. W 2008 roku 44% organizacji zadeklarowało, że ich działania wspierają wolontariusze (nie będący członkami tych organizacji).

Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych

PRZYCHODY ORGANIZACJI

W latach 2005–2007 nastąpiła widoczna poprawa w kondycji finansowej sektora – przychody połowy organizacji w 2007 roku wyniosły powyżej 18 tys. złotych, podczas gdy dwa lata wcześniej nie przekroczyły 10 tys.

- Źródła przychodów, z których w 2007 roku korzystał największy procent organizacji to: składki członkowskie (65%), źródła samorządowe (57%), darowizny od osób fizycznych (41%), darowizny od instytucji i firm (43%) i źródła rządowe (25%).
- W ogólnej kwocie przychodów sektora lawinowo rośnie udział środków publicznych (krajowych i zagranicznych) z 33% w 2003 do 56% w 2007 roku. Dzieje się tak ze względu na dostęp do funduszy europejskich oraz rosnące przychody z dotacji od administracji centralnej.
- W 2008 roku 19% organizacji zadeklarowało, że prowadzi działalność odpłatną nie dla zysku i zanotowano tendencję wzrostową. Odwrotną tendencję widać w przypadku działalności gospodarczej – w 2008 roku jej prowadzenie zadeklarowało 7% organizacji, podczas gdy w 2004 16% sektora.

Charakterystyka i potencjał organizacji pozarządowych

CZEGO POTRZEBUJĄ ORGANIZACJE?

Organizacje przeznaczyłyby dodatkowe, swobodne pieniądze m.in. na **zakup sprzętu związanego z obszarem działania organizacji (42%)**. Trochę rzadziej organizacje chciałyby dodatkowe fundusze przeznaczyć na zakup sprzętu biurowego (28%), podniesienie kwalifikacji pracowników lub wolontariuszy (26%), powiększenie lub remont lokalu (24%), poszerzenie świadczonych usług (22%).

JAKIE SĄ NAJCZĘSTSZE PROBLEMY ORGANIZACJI?

- ❑ Zła sytuacja finansowa i trudności w zdobywaniu funduszy (wskazuje go 61% organizacji)
- ❑ nadmiernie rozbudowana biurokracja administracji publicznej (53%) skomplikowane formalności związane z dostępem do grantodawców, sponsorów, funduszy UE (52%)
- ❑ brak osób gotowych do bezinteresownej pracy na rzecz organizacji (51%).
- ❑ „wypalenie” osób zaangażowanych w działania organizacji (27%)

Jaki jest stan społeczeństwa obywatelskiego w Polsce?

Wnioski z badań CBOS: Zaufanie społeczne w latach 2002-2008

- ❑ **spadek aktywności społecznej** – zmalała gotowość obywateli do dobrowolnego i nieodpłatnego współdziałania na rzecz swojej społeczności lokalnej, tylko jeden na czterech spośród dorosłych Polaków deklaruje, że poświęca swój wolny czas na działalność społeczną;
- ❑ wzrastający poziom zaufania społecznego w sferze prywatnej i publicznej nie sprzyja niestety umacnianiu się postaw prospołecznych, wzrostowi zaangażowania obywatelskiego, coraz więcej Polaków pozostaje poza sferą społeczeństwa obywatelskiego.

Jaki jest stan społeczeństwa obywatelskiego w Polsce?

Wnioski z badań CBOS: Zaufanie społeczne w latach 2002-2008

- systematycznie rośnie liczba instytucji, w stosunku do których zaufanie przeważa nad nieufnością, świadczy to o stopniowej **poprawie stanu zaufania** społecznego w sferze publicznej
- od roku 2002 systematycznie **wzrasta zaufanie do władz lokalnych**, urzędników administracji publicznej oraz związków zawodowych
- w ostatnich latach umocniły się niektóre prospołeczne predyspozycje Polaków, rośnie liczba osób dostrzegających potrzebę **solidarności międzyludzkiej**
- wzrastające poczucie **sprawczości na poziomie lokalnym**, Polacy częściej czują, że współdziałając z innymi są w stanie coś zmienić w swojej gminie, mieście, środowisku lokalnym

Opcja 1 % dla organizacji pożytku publicznego

Każdy z nas może przyczynić się do wsparcia III sektora poprzez przekazanie 1 % podatku na rzecz wybranej organizacji pożytku publicznego. Mamy taką możliwość od 1 stycznia 2004 r.

Kto może przekazać 1% podatku organizacji pożytku publicznego?

- podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych
- podatnik opodatkowany ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych
- podatnik objęty liniową, 19 - procentową stawką podatku
- podatnik uzyskujący dochód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych

Urząd Skarbowy przekaże następnie łączną kwotę, którą podatnicy przekazali danej organizacji, na jej konto. Według danych Ministerstwa Finansów w 2007 roku zmniejszenia podatku z tytułu wpłaty na rzecz organizacji pożytku publicznego za 2007 r. dokonało prawie 5 mln Polaków na łączną kwotę bliską 3 mln złotych.

Jak przekazać 1% na rzecz OPP?

KROK 1

Należy wybrać organizację pożytku publicznego, na rzecz której chcemy przekazać 1% podatku

LISTA ORGANIZACJI POSIADAJĄCYCH STATUS OPP (link)

KROK 2

Należy wypełnić odpowiednią rubrykę w rocznym zeznaniu podatkowym PIT-28, PIT-36, PIT- 36L, PIT-37 lub PIT - 38. W odpowiedniej rubryce zeznania podatkowego wpisujemy nazwę organizacji pożytku publicznego, jej numer KRS i kwotę, którą chcemy przekazać na rzecz tejże organizacji. Kwota nie może przekraczać 1% podatku należnego, wynikającego z zeznania podatkowego, po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.

Do rozważenia...

*"We wzorcowym społeczeństwie obywatelskim występuje obfitość **kapitału społecznego, czyli zaufania, zasad postępowania i woli współpracy.***

*W społeczeństwie obywatelskim ludzie sobie ufają i zrzeszają się w celu realizacji zbiorowych celów. Mogą się różnić poglądami i przekonaniami, ale szanują się nawzajem i są tolerancyjni wobec odmienności. Obywatele uważają innych za równych sobie i wierzą w równość szans, mając przy tym świadomość, że idealna równość wyników jest nieosiągalna. Stosunki między ludźmi są przede wszystkim poziome: każdy człowiek ma taką samą godność, takie same obowiązki, takie same uprawnienia i równość ta jest zapisana w prawie. Jednostki są prawdziwymi obywatelami, to znaczy interesują się sprawami publicznymi i zależy im na pomyślności całej wspólnoty. W swoim postępowaniu do pewnego stopnia kierują się duchem publicznym. Podobnie jak kapitalizm **nie jest to utopia, lecz system zgodny z egoistycznymi elementami ludzkiej natury.** Ludzie biorą pod uwagę interesy innych między innymi ze względu na wiarę w to, że większość innych obywateli będzie się zachowywała podobnie. Wiara ta nie wynika wyłącznie z zaufania do kultury obywatelskiej, ale także z istnienia silnych i skutecznych instytucji publicznych, które nagradzają postawy obywatelskie i zachęcają do nich".*

(Prof. Larry Diamond, politolog, Uniwersytet Stanforda, "Szanse demokracji", Tyg. Europa, luty 2008).

Społeczeństwo obywatelskie i III sektor

KONIEC

Prezentacja powstała w ramach realizacji projektu pn. „MOWIS – Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych w Krakowie” PL 0280, dofinansowanego przez Norwegię ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.